

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL UAB „A“ SKUNDO**

2026 m. liepos 3 d. Nr. S-2026/147 (7-2026/98)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininkės Vilmos Vildžiūnaitės, narių Gvidos Ivanauskienės, Kristinos Jakštienės, Raimondos Juodkaitės ir Jurgitos Narkevičiūtės (pranešėja), išnagrinėjo UAB „A“ 2026-04-29 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026-04-13 sprendimo Nr. 69-24. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovas A. A. 2026-06-02 Komisijos posėdyje dalyvavo nuotoliniu būdu. UAB „A“ atstovas posėdyje nedalyvavo.

Komisija n u s t a t ė:

UAB „A“ (toliau – Pareiškėja) Komisijos prašė panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2026-04-13 sprendimą Nr. 69-24 (toliau – ginčijamas Inspekcijos / centrinio mokesčių administratoriaus sprendimas) (pirmas reikalavimas); sustabdyti Inspekcijos sprendime nurodytų apskaičiuotų sumų priverstinį išieškojimą, iki Lietuvos apeliacinis teismas išnagrinės baudžiamąją bylą Nr. 1-4-531/2025 (antras reikalavimas); pripažinti Pareiškėjos teisę į mokesčių atskaitą bei sąnaudas, atsižvelgiant į tai, kad prekės buvo realiai realizuotos pajamoms uždirbti (trečias reikalavimas).

Skunde nurodyta, kad Inspekcija ginčijamu sprendimu nepagrįstai patvirtino Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Panevėžio AVMI, vietos mokesčių administratorius) 2026-01-21 sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (42.59 Mr)-FR0682-17 (toliau – Panevėžio AVMI 2026-01-21 sprendimas), kuriuo buvo patvirtintas Panevėžio AVMI 2025-12-17 patikrinimo aktas Nr. (42.59)-FR0680-371 (toliau – Panevėžio AVMI patikrinimo aktas, patikrinimo aktas). Pareiškėja nesutinka su jai apskaičiuota ir nurodyta sumokėti mokesčių ir sankcijų suma: 32 386 Eur pridėtinės vertės mokesčiu (toliau – PVM), 6 936,08 Eur PVM delspinigiais, 12 954 Eur PVM bauda (40 proc.), 2 446 Eur pelno mokesčiu (toliau – PM), 746,07 Eur PM delspinigiais ir 978 Eur PM bauda (40 proc.).

Pareiškėja skunde išdėstė nesutikimo su ginčijamu sprendimu argumentus.

1. Mokesčių administratoriaus pareigos atlikti savarankišką ir objektyvų tyrimą pažeidimas. Pareiškėja nurodė, kad mokesčių administratorius rėmėsi Panevėžio apygardos teismo 2025-10-29 apkaltinamuoju nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1-4-531/2025 (toliau – Panevėžio apygardos teismo 2025-10-29 nuosprendis / nuosprendis), nors šis nuosprendis yra ginčijamas apeliacine tvarka ir nėra įsiteisėjęs, o privalomąją galią administraciniame procese turi tik įsiteisėjęs teismo nuosprendis (Lietuvos Respublikos

administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 57 straipsnis). Pareiškėjos teigimu, mokesčių administratorius gali naudoti baudžiamosios bylos medžiagą, tačiau negali jai suteikti viršenybės prieš kitus bylos duomenis. Inspekcija, „mechanškai“ perrašiusi neįsiteisėjusio nuosprendžio išvadas, nevykdė savo pareigos visapusiškai ištirti Pareiškėjos pateiktus tiesioginius įrodymus, patvirtinančius prekių judėjimą bei tokiu būdu pažeidė Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 67 straipsnio 1 dalį.

2. Faktinio prekių disponavimo pripažinimas ir tikrosios mokestinės prievolės nustatymas. Pareiškėjos įsitikinimu, Inspekcija ir Panevėžio AVMI nėra nuosekli. Mokesčių administratorius pripažino, kad Pareiškėja gavo pajamas iš 629,2 t grūdų ((rapso, pupų, miežių, žirnių, bendrai tekste vadinami – grūdai) pardavimo, tačiau taip pat vertino, jog tų pačių prekių įsigijimas neįvyko, t. y. apmokestino pajamas, kurių atsiradimo šaltinį pati neigė. Pareiškėjos nuomone, jei Inspekcija ginčija konkretaus tiekėjo, pavyzdžiui, UAB „B“ (*Komisijos pastaba*. Panevėžio apygardos teismo 2024-05-07 nutartimi civ. byloje Nr. eB2-221-1059/2024 iškelta nemokumo (bankroto) byla, 2025-01-11 ši bendrovė bankrutavusi)), sandorius su Pareiškėja, atitinkamai turi būti koreguojamos ir apskaitytos pajamos. Pripažinus, kad buvo gautos pajamos iš grūdų, mokesčių administratorius privalėjo taikyti MAĮ 70 straipsnio nuostatas ir nustatyti tikrąją mokestinę prievolę. Pagal Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo (toliau – PMĮ) 17 straipsnį leidžiami atskaitymai yra visos faktiškai patirtos sąnaudos, būtinos pajamoms uždirbti, kas, mokesčių mokėtojos įsitikinimu, atitinka jos patikrinimo metu nustatytą situaciją.

3. Tiesioginių transportavimo įrodymų viršenybė prieš prielaidomis grįstas išvadas. Mokesčių administratorius ignoravo Pareiškėjos pateiktus tiesioginius prekių transportavimo įrodymus – krovinio važtaraščius, kuriuose buvo nurodyti vairuotojai (M.M., R.R.) ir transporto priemonės. Mokestinio patikrinimo išvada, kad grūdai nebuvo transportuojami, prieštarauja faktinėms aplinkybėms, jog grūdai pasiekė pirkėjus (pavyzdžiui, Pajiešmenių k. ir kitur). Vairuotojų parašai važtaraščiuose bei liudytojų Ž.Ž., L.L., R.R. parodymai patvirtina faktinį disponavimą prekėmis. Pagal teismų praktiką, jei prekės realiai buvo gautos ir panaudotos ekonominėje veikloje, formalūs tiekėjo trūkumai ar jo nesąžiningumas negali naikinti pirkėjo teisės į PVM atskaitą, jei neįrodyta pirkėjo tyčia dalyvauti schemeje.

4. Mokestinės prievolės atkūrimas ir mokesčių neutralumo principas. Inspekcija pažeidė mokesčių neutralumo principą, pagal kurį PVM sistema turi užtikrinti, kad mokesčio našta netektų verslo subjektui, vykdančiam realią apmokestinamąją veiklą. Jei mokesčių administratorius nustato, kad sandoris yra fiktyvus, jis privalo atkurti tokias aplinkybes, kurios būtų buvusios nedalyvaujant schemeje. Mokesčių administratorius arba turėtų pripažinti visą ūkinę operaciją (pirkimą ir pardavimą), kaip vientisą ekonominį faktą, arba, neigdamas pirkimą, atitinkamai sumažinti pardavimo pajamas.

5. Sankcijų neproporcingumas ir baudos skyrimo nepagrįstumas. Pareiškėja mano, kad 40 proc. dydžio baudos yra neproporcingos. Pareiškėja yra veikianti bendrovė, kurios metinė apyvarta viršija 3 mln. Eur, o Išmaniojoje mokesčių administravimo sistemoje (toliau – iSAF) deklaruojami sandoriai su šimtais pirkėjų ir tiekėjų. Mokesčių administratorius atsakomybę sunkinančią aplinkybę kildina tik iš baudžiamosios bylos, tačiau kol nėra priimtas galutinis nuosprendis, tyčinis mokesčių slėpimas negali būti laikomas įrodytu faktu mokestiniame ginče. Pareiškėjos teigimu, ji vykdė realią veiklą, pateikė visus reikalaujamus dokumentus, todėl skirtos baudos dydis neatitinka teisingumo ir protingumo principo.

Priešingos pozicijos laikosi Inspekcija.

Panevėžio AVMI atliko Pareiškėjos 2019-01-01–2020-12-31 laikotarpio PVM, PM mokestinį patikrinimą ir patikrinimo aktą surašė vadovaudamasi MAĮ 72 straipsnio nuostatomis bei atsižvelgusi į Panevėžio apygardos teismo 2025-10-29 nuosprendyje nustatytas aplinkybes, taip pat remdamasi Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Šiaulių ir Panevėžio apygardos valdybos Panevėžio Ūkinės finansinės veiklos tyrimo skyriaus (toliau – FNTT) 2021-09-03 specialisto išvada Nr. IBPS-V-2031822-21 ikiteisminio tyrimo byloje Nr. 06-6-00014-20 (toliau – FNTT Specialisto išvada).

Panevėžio AVMI nustatė, kad pagal 2019 m. liepos–rugsėjo mėn. ir 2020 m. gegužės mėn. įformintas PVM sąskaitas faktūras UAB „B“ nepardavė Pareiškėjai 629,2 tonų grūdų (rapso, pupų, miežių, žirnių) už 186 603,66 Eur (iš jų: 154 217,91 Eur vertė, 32 385,75 Eur PVM), nes ūkinės operacijos realiai neįvyko. Pareiškėja 629,2 tonų grūdų iš UAB „B“ neįsigijo ir jų pagal krovinio važtaraščius netransportavo, o tik buvo surašyti dokumentai – PVM sąskaitos faktūros ir krovinio važtaraščiai, kuriuose užfiksuoti tikrovės neatitinkantys duomenys. Panevėžio AVMI konstatavo, jog Pareiškėja 2019 m. liepos–rugsėjo mėn. ir 2020 m. gegužės mėn. mokestiniais laikotarpiais į PVM atskaitą nepagrįstai įtraukė 32 386 Eur pirkimo PVM ir nepagrįstai leidžiamiems atskaitymams priskyrė 154 218 Eur sąnaudas pagal UAB „B“ išrašytas juridinės galios neturinčias PVM sąskaitas faktūras (patikrinimo akto 3 lentelė), kuriose atvaizduotos realiai neįvykusios ūkinės operacijos. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVMĮ) 58, 64, 80 straipsnių nuostatomis ir PMĮ 11, 17 straipsnių nuostatomis bei išnagrinėjusi Pareiškėjos pastabas, Panevėžio AVMI sprendimu patvirtino patikrinimo aktą.

Inspekcija ginčijamame sprendime išsamiai išdėstė PVMĮ, PMĮ nuostatas, reglamentuojančias mokesčių mokėtojo teisę traukti į atskaitą pirkimo PVM bei patirtas sąnaudas priskirti leidžiamiems atskaitymams, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) bylų nuostatas, aiškinančias atvejus, kai formaliuosius reikalavimus atitinkančios PVM sąskaitos faktūros gali nesuteikti teisės mokesčių mokėtojui atskaityti pirkimo PVM, bei LVAT praktiką, analizuojančią, kokiais atvejais mokesčių mokėtojas turi teisę leidžiamais atskaitymais pripažinti patirtas išlaidas.

Centrinis mokesčių administratorius nurodė, kad mokestinio patikrinimo metu buvo paneigta Pareiškėjos teisė atskaityti pirkimo PVM ir galimybė sumažinti apmokestinamąjį pelną, nustačius, jog UAB „B“ išrašytose PVM sąskaitose faktūrose nurodytas prekių tiekimas nebuvo vykdomas. UAB „B“ PVM sąskaitomis faktūromis įformintų grūdų pardavimo sandorių su Pareiškėja aplinkybės buvo vertintos, vadovaujantis Panevėžio apygardos teismo nuosprendžiu ir kita ikiteisminio tyrimo metu surinkta medžiaga bei nustatytomis aplinkybėmis. Inspekcija pažymėjo, kad LVAT 2026-02-04 nutartyje adm. byloje Nr. eA-1604-415/2026 nurodė, jog ABTĮ 57 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta teisės norma, kuria nustatyta, jog faktai, nustatyti įsiteisėjusiu teismo sprendimu vienoje administracinėje ar civilinėje byloje, iš naujo neįrodinėjami nagrinėjant kitas administracines bylas, kuriose dalyvauja tie patys asmenys, yra įsiteisėjusio teismo procesinio sprendimo prejudicinės galios išraiška.

Nustatyta, kad Pareiškėja 2019–2020 m. dalyvavo sandorių, įformintų tarp susijusių asmenų valdomų įmonių, grandinėje, t. y.:

- 1) B. B. pardavė (pateikė) 1 542,7 tonas grūdų → ŽŪB „C“;
- 2) ŽŪB „C“ pardavė (pateikė) 1 539,3 tonas grūdų → UAB „B“;
- 3) UAB „B“ pardavė (pateikė) 639,2 tonas grūdų → Pareiškėjai.

Vadovaudamasi PVMĮ 2 straipsnio 31 dalies 4 ir 16 punktų nuostatomis Inspekcija nurodė, kad juridiniai asmenys: Pareiškėja, UAB „B“ ir ŽŪB „C“, yra susiję

asmenys, visus juridinius asmenis valdo giminystės ryšiais susiję asmenys. Analogiška išvada buvo padaryta dėl PMĮ 2 straipsnio 33 dalies 3 punkte apibrėžtos sąvokos „susiję asmenys“. Pagrindiniai tikrinamo laikotarpio Pareiškėjos pirkimo sandoriai buvo įforminti su UAB „B“, kurią 100 proc. valdė (o) S. S. (Pareiškėjos vadovo brolis), jis yra ir Pareiškėjos pardavimo, ir rinkodaros vadovas (S.S. nuo 2025-03-26 yra Pareiškėjos vadovas). Inspekcija nurodė, kad UAB „B“ (PVM mokėtoja nuo 2019-01-23 iki 2024-08-30) pagrindinė veikla – grūdinių (išskyrus ryžius), ankštinių ir aliejingų sėklų augalų auginimas, nuo 2025-01-11 ši bendrovė bankrutavusi.

Nustatyta, kad 2019 m. Pareiškėjos 90 proc. akcijų priklausė UAB „D“, o UAB „D“ 100 proc. akcijų priklausė V. V. V. V. tikrinamuoju laikotarpiu buvo Pareiškėjos direktorius bei netiesiogiai valdė Pareiškėją (90 proc.). 2020 m. Pareiškėjos 62 proc. akcijų priklausė V. V. (24 proc. tiesiogiai ir 38 proc. netiesiogiai per UAB „D“), taip pat 28 proc. akcijų – V. V. brolio S. S. sūnams F. F. (12 proc.) ir E. E. (16 proc.). Be to, S. S. buvo faktinis ŽŪB „C“ vadovas ir pajininkas. Iš Panevėžio apygardos teismo nuosprendžio matyti, kad kaltinamaisiais asmenimis buvo pripažinti: S. S. ir UAB „B“. Dėl S. S. vaidmens bus pasisakyta, vertinant baudžiamojoje byloje nustatytas faktines aplinkybes.

FNTT tyrimo metu Pareiškėja pateikė su UAB „B“ pasirašytas grūdų pirkimo sutartis: 2019-06-04 Grūdų pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 19060401 dėl 2019-09-01–2019-10-30 laikotarpiu 100 tonų pupų ir 250 tonų rapso pirkimo bei 2009-08-08 Grūdų pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 19080805 dėl 2019-07-01–2019-10-30 laikotarpiu 300 tonų miežių pirkimo. Sutartis pasirašė Pareiškėjos pardavimų vadovas J. J. ir UAB „B“ direktorius S. S. Taip pat UAB „B“ Pareiškėjai išrašė grūdų pardavimo PVM sąskaitas faktūras (patikrinimo akto 3 lentelė). FNTT atliktam tyrimui Pareiškėja pateikė 2019 m. liepos mėn. krovinio važtaraščius, kuriuose krovinio siuntėjas – UAB „B“, pakrovimo vieta – (duomenys neskelbiami), gavėjas – Pareiškėja, iškrovimo vieta – (duomenys neskelbiami), vežėjas – Pareiškėja, vairuotojas M. M.

Panevėžio apygardos teismo nuosprendyje tarp įrodytomis pripažintų aplinkybių nustatyta, kad:

– „S. S. laikotarpiu nuo 2019-02-05 iki 2019-03-05 būdamas ŽŪB „C“ <...> vadovu ir pajininku, imitavęs jam ir sūnui F. F. priklausančių ŽŪB „C“ pajų pardavimą B. B. ir C. C. o bei nuo 2019-03-05 B. B. paskyrimą į ŽŪB „C“ direktoriaus pareigas, tačiau realiai ir toliau būdamas faktiniu ŽŪB „C“ vadovu ir pats vadovavęs bendrovės ūkinei komercinei veiklai bei realiai ją vykdamas, t. y. visiškai disponuodamas ŽŪB „C“ sąskaitomis pats betarpiškai teikdamas bendrovės buhalterinės apskaitos dokumentus bendrovės buhalterinę apskaitą tvarkiusiam asmeniui, <...> pateikdamas neturinčius juridinės galios žinomai suklastotus dokumentus – PVM sąskaitas faktūras su jose įrašytais tikrovės neatitinkančiais duomenimis apie ŽŪB „C“ įsigytą ir parduotą produkciją, t. y. fiksuodamas ūkinės finansinės operacijas, kurios sąskaitose nurodytomis aplinkybėmis neįvyko, apgaulingai tvarkė ŽŪB „C“ teisės aktų reikalaujamą apskaitą <...>“;

– „S. S. žinojo, kad B. B. pagal netikrą 2019-03-20 pirkimo–pardavimo sutartį ŽŪB „C“ 1 542,7 tonų produkcijos: žirnių, pupų, vasarinių miežių ir vasarinių rapsų už 321 575 Eur nepardavė, nes jokios produkcijos neturėjo ir neaugino, pirkimo–pardavimo sutarties nepasirašė <...>“;

– „S. S., žinodamas, kad ŽŪB „C“ pagal netikrą 2019-03-20 pirkimo–pardavimo sutartį iš B. B. 1 542,7 tonų produkcijos: žirnių, pupų, vasarinių miežių ir vasarinių rapsų neįsigijo ir dėl to ŽŪB „C“ pupų, žirnių, miežių ir vasarinių rapsų UAB „B“ parduoti negalėjo, jis pateikė <...> įtraukti į bendrovės buhalterinę apskaitą neturinčius juridinės galios žinomai suklastotus dokumentus <...> PVM sąskaitas faktūras, kuriose užfiksuotomis aplinkybėmis 2019 metais neįvyko ūkinės finansinės operacijos, susijusios su 1 539,30 tonų grūdinių

kultūrų: pupų, žirnių, miežių ir rapsų pardavimu uždarajai akcinei bendrovei „B“ už 357 008,18 Eur (295 048,05 Eur + 61 960 Eur PVM)“;

– „S. S., būdamas UAB „B“ direktoriumi ir vieninteliu akcininku bei žinodamas, kad UAB „B“ grūdinių kultūrų: žirnių, pupų, vasarinių miežių ir vasarinių rapsų iš UAB „C“ neįgijo, tačiau PVM sąskaitų faktūrų duomenis įtraukė į UAB „B“ buhalterinę apskaitą“;

– „S. S., būdamas UAB „A“ (Pareiškėjos) <...> komercijos direktoriumi, bendrovės administracinėse patalpose <...> laikotarpiu nuo 2019-07-29 iki 2020-06-23 <...> panaudojo žinomai netikrus dokumentus – PVM sąskaitas faktūras su jose įrašytais tikrovės neatitinkančiais duomenimis apie 2019 ir 2020 metais bendrovės „A“ (Pareiškėjos) iš UAB „B“ įsigytas 629,2 tonas grūdinių kultūrų: pupų, žirnių, miežių ir rapsų, viso už 186 603,66 Eur (154 217,91 + 32 385,75 Eur PVM), pateikė jas apskaitą tvarkančiai vyriausiajai buhalterei Ž. Ž. <...> įtraukti į UAB „A“ (Pareiškėja) buhalterinę apskaitą“;

– „Minėtos ūkinės operacijos dokumentuose nurodytomis aplinkybėmis neįvyko, UAB „B“ 629,2 tonų grūdų bendrovei „A“ (Pareiškėjai) nepardavė ir jų pagal krovinio važtaraščius netransportavo, o tik buvo surašyti dokumentai – PVM sąskaitos faktūros ir krovinio važtaraščiai, kuriuose užfiksuoti tikrovės neatitinkantys duomenys“;

– „Įforminus tikrovės neatitinkančius dokumentus, UAB „A“ (Pareiškėjai) buvo suteikta galimybė į PVM atskaitą nepagrįstai įtraukti 32 386 Eur pirkimo PVM ir taip sumažinti mokėtiną į biudžetą PVM“.

Inspekcija nurodė, jog B. B. apklaustas teisme parodė, kad jam „<...> pasiūlė pinigų už pasirašymą. Jis padėjo parašą ant tuščio lapo už pasiūlytus 2 500 Eur, kurių negavo. Jį vežė į Panevėžį, buvo išgėręs, po to gavo dar išgerti. Lankėsi savivaldybėje, banke, registrų centre. Jis neturėjo jokio antspaudu, nei sąskaitos, nei adreso. Bendrovės dokumentai, antspaudai jam nebuvo perduoti. Dar pasirašė ant lapo, kad tapo direktoriumi, tačiau pareigų jis nevykdė. Sutartį pasirašė dėl pinigų. Patvirtino, kad jis nėra auginęs grūdinių kultūrų, niekam nėra jų pardavęs.“ „Ikiteisminio tyrimo medžiagos duomenimis, ŽŪB „C“ 2019 m. žemės naudmenų nedeklaravo, žemės ūkio produkcijos neaugino, pardavimo PVM į biudžetą nesumokėjo.“

Ginčijamame sprendime pažymėta, jog FNTT specialistai, atlikę ŽŪB „C“ ūkinės finansinės veiklos tyrimą, nurodė: „<...> Grūdinės kultūros 2019 metais pagal dokumentus buvo pirktos iš B. B., bet nebuvo transporto važtaraščių, nebuvo apmokėjimo už transporto paslaugas. Pagal dokumentus nėra duomenų, kad į sandėlį būtų atvežti grūdai, nes nėra važtaraščių. Taip pat, lapkričio–gruodžio mėnesiais buvo įforminti 27 kasos pajamų orderiai gryniesiems pinigams, tačiau „C“ nuo 2019-11-19 iki 2020-12-31 apskaitos netvarkė, todėl grynųjų pinigų gavimas į kasos knygas, į registrus nebuvo įtraukti <...>“.

Taip pat nustatyta, kad „<...> pagal pateiktas 32 PVM sąskaitas faktūras UAB „B“ apskaitoje buvo įformintas grūdinių kultūrų įsigijimas iš ŽŪB „C“. Šie dokumentai buvo panaudoti kaip pagrindas atsiskaitymui, nurašant lėšas iš direktoriaus S. S. avanso apyskaitos ir jas išgryninant.“

„Liudytoja Ž. Ž. – UAB „A“ (Pareiškėjos) vyr. buhalterė, parodė, kad iš UAB „B“ pirkto grūdus, rapsus, o kartais parduodavo jiems. Bendrovėje vadybininkais dirbo K. K., J. J., M. M. ir D. D.. Vadybininkai perka ir parduoda. Pardavimų vadovas buvo J. J. Jie formina sutartis. Sutartys yra atskiros kiekvienam pirkimui. Sutartis gali sudaryti kiekvienas vadybininkas. Jie patys ir dokumentus pateikia buhalterijai. S. S. visa tai kontroliavo, derėjosi, nustatinėjo kainas, sudarė sutartis. <...> Kaip minėta, S. S. tuo pačiu laikotarpiu buvo UAB „B“ direktoriumi ir tik jo žinioje buvo klausimai, susiję su šios bendrovės veikla. Akivaizdu, kad tik jis žinojo, ką ir kam bendrovė parduoda ir iš ko perka“.

Panevėžio apygardos teismo nuosprendyje konstatuota: „Tokiu būdu, dėl į UAB „B“ apskaitą įtrauktų neturinčių juridinės galios neturinčių suklastotų PVM sąskaitų faktūrų

su jose įrašytais tikrovės neatitinkančiais duomenimis apie 1 539,30 tonas grūdinių kultūrų pirkimą iš UAB „C“ už 357 008,18 Eur, UAB „B“ 2019 m. kovo mėnesio ir liepos–rugsėjo mėnesio PVM deklaracijose buvo nepagrįstai atskaitytas 61 960 Eur pirkimo PVM, o dėl į UAB „B“ apskaitą įtrauktų tikrovės neatitinkančių duomenų <...> apie 629,2 tonų grūdinių kultūrų: rapsų, pupų, miežių ir žirnių UAB „A“ (Pareiškėjai) pardavimą už 186 603,66 Eur į UAB „B“ 2019 m. balandžio mėnesio ir liepos–rugsėjo mėnesio bei 2020 m. balandžio–birželio mėnesio PVM deklaracijas buvo nepagrįstai įtrauktas 33 417 Eur pardavimo PVM, ir taip buvo suteikta galimybė UAB „A“ (Pareiškėjai) PVM atskaitą nepagrįstai įtraukti 32 386 Eur pirkimo PVM“.

Inspekcija pažymėjo, kad Panevėžio apygardos teismo nuosprendžiu UAB „B“ vadovas S. S. pripažintas kaltu ir nuteistas už nusikaltimus numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 220 straipsnio 1 dalyje (dėl neteisingų duomenų apie UAB „B“ pajamas ir pelną pateikimo), 222 straipsnio 1 dalyje (už apgaulingą ŽŪB „C“ ir UAB „B“ finansinės apskaitos tvarkymą) ir 300 straipsnio 1 dalyje (dokumentų klastojimas ar disponavimas suklastotu dokumentu). UAB „B“ pripažinta kalta ir nuteista už nusikaltimus, numatytus BK 20 straipsnyje ir 222 straipsnio 1 dalyje (už apgaulingą UAB „B“ finansinės apskaitos tvarkymą) bei 20 straipsnyje ir 220 straipsnio 1 dalyje (dėl neteisingų duomenų apie UAB „B“ pajamas ir pelną pateikimo).

Inspekcija atkreipė dėmesį, jog patikrinimo metu nustatyta, kad ŽŪB „C“ 2019 m. deklaruotos pardavimo pajamos – 305 896 Eur, veiklos rezultatas – 29 460 Eur nuostolis, 2020 m. pelno mokesčio deklaracijų nėra pateikusi, taip pat nėra pateikusi VĮ Registrų centrui teikiamų finansinės atskaitomybės dokumentų. ŽŪB „C“ 2019 m. PVM deklaracijose deklaravo 305 895 Eur pardavimų sumą, iš jų 299 920 Eur (98 proc. visų pardavimų) pagal UAB „B“ išrašytas PVM sąskaitas faktūras. ŽŪB „C“ 2019 m. deklaruoto 61 854 Eur į valstybės biudžetą mokėtino PVM nesumokėjo.

Taip pat nustatyta, kad Pareiškėja 2019 m. apskaitė ir i.SAF registruose pateikė informaciją apie įsigijimus iš daugiau nei šimto įvairių tiekėjų: Lietuvos ir Latvijos įmonių, ūkininkų, žemės ūkio bendrovių, uždarytų akcinių bendrovių, iš viso užregistruota apie tris milijonus eurų pirkimų. Pareiškėja 2019 m. apskaitė ir i.SAF registruose pateikė informaciją apie daugiau nei keturis šimtus išrašytų pardavimo sąskaitų, kurių bendra apmokestinamoji vertė viršijo tris milijonus eurų. PVM sąskaitos faktūros išrašytos daugiau nei penkiasdešimčiai skirtingų pirkėjų: Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos įmonių, bendrovių bei fizinių asmenų.

PVM deklaracijose Pareiškėja deklaravo: 2019 m. pardavimo pajamas – 3 112 032 Eur (iš jų 869 447 Eur tiekimus Europos Sąjungos (toliau – ES) PVM mokėtojams), pirkimo PVM – 626 293 Eur, pardavimo PVM – 470 941 Eur ir metinę iš biudžeto grąžintiną PVM sumą – 55 270 Eur; 2020 m. pardavimo pajamas – 1 949 528 Eur (iš jų 88 4091 Eur tiekimus ES PVM mokėtojams) pirkimo PVM – 327 266 Eur, pardavimo PVM – 443 742 Eur ir metinę iš biudžeto grąžintiną PVM sumą – 49 786 Eur.

Inspekcija nurodė, kad Pareiškėja apskaitė įsigijimus iš didelio skaičiaus tiekėjų ir įvairių grūdinių kultūrų pardavimus daugeliui pirkėjų. Dalis 2019–2020 m. Pareiškėjos pirkėjų 2020–2025 m. likviduoti: UAB „E SIA F, SIA G, SIA H, SIA I; bankrutuojanti – ŽŪB „J“; nemokanti mokesčių ir iš PVM mokėtojų registro išregistruota – ŽŪB „K“.

Ginčijamame sprendime pažymėta, kad įsigijimų, įformintų UAB „B“ išrašytais PVM sąskaitomis faktūromis ir užregistruotų, to paties kiekio pardavimo sandorių nėra.

Inspekcijos vertinimu, vadovaujantis Panevėžio apygardos teismo nuosprendžiu patikrinimo metu pagrįstai nustatyta, kad dėl UAB „B“ išrašytų ir į apskaitą įtrauktų juridinės galios neturinčių, suklastotų PVM sąskaitų faktūrų su jose įrašytais tikrovės neatitinkančiais

duomenimis į Pareiškėjos 2019 m. liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėn. bei 2020 m. gegužės mėn. deklaruotą PVM atskaitą nepagrįstai įtrauktas 32 386 Eur pirkimo PVM.

Tai yra, Pareiškėja iš UAB „B“ neįsigijo 629,2 t grūdinių kultūrų:

– 2019 m. Pareiškėja registruose apskaitė 147 377,91 Eur pirkimo sandorius ir į PVM atskaitą nepagrįstai įtraukė 30 949,35 Eur pirkimo PVM dėl PVM sąskaitose faktūrose įforminto grūdinių kultūrų įsigijimo. Pareiškėja į registrus įrašiusi neteisingą informaciją, nepagrįstai padidino 2019 m. sąnaudas ir įsipareigojimus UAB „B“;

– 2020 m. Pareiškėja registruose apskaitė 6 840 Eur vertės pirkimo sandorį ir į PVM atskaitą nepagrįstai įtraukė 1 437 Eur pirkimo PVM, dėl PVM sąskaita faktūra įforminto žirnių įsigijimo. Pareiškėja į registrus įrašiusi neteisingą informaciją, nepagrįstai padidino 2020 m. sąnaudas ir įsipareigojimus UAB „B“.

Inspekcija skundžiamame sprendime pažymėjo, jog LVAT 2026-02-04 nutartyje nurodyta, kad aiškinant teismo sprendimo prejudicinę galią, formuluotinos tokios pagrindinės taisyklės: prejudiciniais faktais laikytinos kitoje byloje įsiteisėjusiu teismo sprendimu nustatytos aplinkybės; prejudicinių faktų galią tokios aplinkybės turi tik tuo atveju, kai abiejose bylose bet koku procesiniu statusu dalyvauja tie patys asmenys, išskyrus atvejus, kai teismo sprendimas sukelia teisinius padarinius ir nedalyvavusiems byloje asmenims; byloje nustatyti faktai pripažintini prejudiciniais tik tada, kai jie toje byloje buvo įrodinėjimo dalykas ar bent jo dalis, svarbu, kad įrodinėjamas faktas būtų reikšmingas abiejose bylose. Inspekcija akcentavo, kad Panevėžio apygardos teismo nuosprendžiu yra įrodyta, jog B. B. pagal netikrą 2019-03-20 pirkimo–pardavimo sutartį ŽŪB „C“ 1 542,7 tonų produkcijos: žirnių, pupų, vasarinių miežių ir vasarinių rapsų už 321 575 Eur nepardavė, nes jokios produkcijos neturėjo ir neaugino, todėl ŽŪB „C“ 1 542,7 tonų pupų, žirnių, miežių ir vasarinių rapsų UAB „B“ už 357 008,18 Eur (295 048,05 Eur + 61 960 Eur PVM) parduoti negalėjo, o UAB „B“ 629,2 tonas grūdinių kultūrų: pupų, žirnių, miežių ir rapsų viso už 186 603,66 Eur (154 217,91 + 32 385,75 Eur PVM) parduoti Pareiškėjai taip pat negalėjo, nes visos ūkinės operacijos buvo grindžiamos žinomai netikrais dokumentais – PVM sąskaitomis faktūromis su jose įrašytais tikrovės neatitinkančiais duomenimis.

Dėl Panevėžio AVMI sprendimu paskirtų baudų Pareiškėja skunde Inspekcijai nurodė, kad tyrimo metu bendradarbiavo ir nepateikė jokių klaidinančių duomenų apie savo pačios veiklą. Dėl šių teiginių Inspekcija nurodė, kad bylos medžiagoje nėra pateikta jokių Pareiškėjos teiktų paaiškinimų ar kitų dokumentų Panevėžio AVMI vykdyto mokestinio patikrinimo metu. Taigi Panevėžio AVMI, atsižvelgusi į tai, kad pagal MAĮ 140 straipsnio 3 dalyje numatytų lengvinančių aplinkybių, kurioms esant skirtina bauda galėtų būti mažinama, nenustatyta, o pagal MAĮ 140 straipsnio 4 dalies nuostatas nustatyta Pareiškėjos atsakomybę sunkinanti aplinkybė – į apskaitą įtraukti apskaitos dokumentai, kuriuose užfiksuotos ūkinės operacijos realiai neįvyko, pagrįstai Pareiškėjai skyrė 40 proc. dydžio (baudų ribos nuo 10 proc. iki 50 proc.) PVM ir PM baudas. Taip pat pagrįstai apskaičiavo mokesčių delspinigius.

Komisija k o n s t a t u o j a:

Pareiškėjos skundas atmestinas. Skundžiamas Inspekcijos sprendimas, kuriuo Pareiškėjai nurodyta sumokėti 32 386 Eur PVM, 6 936,08 Eur PVM delspinigius, 12 954 Eur PVM baudą, 2 446 Eur PM, 746,07 Eur PM delspinigius, ir 978 Eur PM baudą, tvirtintinas.

Atlikusi Pareiškėjos PVM ir PM apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo į biudžetą teisingumo patikrinimą už laikotarpį nuo 2019-01-01 iki 2020-12-31, Panevėžio AVMI 2026-01-21 sprendimu Pareiškėjai nurodė sumokėti jau minėtos mokestinės prievolės sumas. Patikrinimo metu mokesčių administratorius vadovavosi MAĮ 72 straipsnio

nuostatomis, įvertino FNTT Specialisto išvadą, atsižvelgė į Panevėžio apygardos teismo 2025-10-29 nuosprendyje nustatytas aplinkybes bei Inspekcijos duomenų bazėse esančią informaciją. Pareiškėjai 32 386 Eur PVM ir 2 446 Eur PM bei su šiais mokesčiais susijusios sumos apskaičiuotos, mokesčių administratoriui nustačius, kad pagal 2019 m. liepos–rugsėjo mėn. ir 2020 m. gegužės mėn. įformintas PVM sąskaitas faktūras UAB „B“ nepardavė Pareiškėjai 629,2 tonų grūdų (rapso, pupų, miežių, žirnių) už 186 603,66 Eur (iš jų: 154 217,91 Eur vertė, 32 385,75 Eur PVM), nes ūkinės operacijos tarp Pareiškėjos ir UAB „B“ realiai neįvyko, t. y. Pareiškėja 629,2 tonų grūdų iš UAB „B“ neįsigijo, o tik buvo surašyti dokumentai – PVM sąskaitos faktūros ir krovinio važtaraščiai, kuriuose užfiksuoti tikrovės neatitinkantys duomenys.

Dėl procedūrinių klausimų. Pareiškėja skunde Komisijai išreiškė reikalavimą sustabdyti Inspekcijos sprendime nurodytų mokesčių, delspinigių ir baudų priverstinį išieškojimą, iki Lietuvos apeliacinis teismas išnagrinės baudžiamąją bylą Nr. 1-4-531/2025.

Dėl prašymo sustabdyti Inspekcijos sprendime nurodytų mokesčių, delspinigių ir baudų priverstinį išieškojimą Pareiškėjai, visų pirma, paaiškintina, kad pagal MAĮ 110 straipsnio 1 dalies nuostatas skundo, kilus mokestiniam ginčui, padavimas stabdo ginčijamų mokesčių, baudų ir delspinigių priverstinį išieškojimą, taip pat mokesčių mokėtojo turimos mokesčio permokos (skirtumo) įskaitymą minėtosioms sumoms padengti. Taigi kol vyksta mokestinis ginčas, kilęs Pareiškėjai apskundus Panevėžio AVMI sprendimą, ginčijamų mokesčių, baudų ir delspinigių išieškojimas yra sustabdytas. Šias aplinkybes posėdžio metu patvirtino ir Inspekcijos atstovas. Antra, Komisijos, kaip ikiteisminės institucijos, kompetencijai yra priskirta nagrinėti tik mokestinius ginčus, kito pobūdžio ginčų nagrinėti įstatymu jai nėra suteikta teisė (MAĮ 2 straipsnio 22 dalis, 145 straipsnio 1 dalis, 147 straipsnis). Komisijos darbo reglamento, patvirtinto Komisijos pirmininko 2004-11-25 įsakymu Nr. 1-14 (keistas 2024-08-01 įsakymu Nr. 1-2024/37 (įsigaliojo nuo 2024-10-01)) (toliau – Reglamentas), 47.1 papunktyje nustatyta, kad Komisija sprendimu palieka mokesčių mokėtojo skundą nenagrinėtą, jeigu skundas nepriklauso Komisijos kompetencijai. Atsižvelgdama į tai, jog Komisija pagal jai suteiktą kompetenciją nagrinėja tik mokestinius ginčus, o prašymas Komisijai sustabdyti mokestinės prievolės išieškojimą ar prašymas įpareigoti šiuos veiksmus atlikti mokesčių administratorių (juolab, kad mokestinės prievolės išieškojimas yra sustabdytas) – nėra mokestinio ginčo metu teiktini prašymai, be to, Komisijai MAĮ nesuteikia teisės spręsti dėl mokestinės prievolės išieškojimo vykdymo / stabdymo, ši teisė suteikta tik mokesčių administratoriui.

Taip pat Pareiškėjai paaiškintina, kad mokesčių administratorius įgis teisę priverstinai išieškoti mokesčių mokėtojo mokestinę nepriemoką MAĮ 105 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta tvarka, tik pasibaigus mokestiniam ginčui, t. y. Pareiškėjai neapskundus Komisijos priimto sprendimo arba, jei Pareiškėja apskųs Komisijos sprendimą teismui, Pareiškėjos atžvilgiu teismui priėmus galutinę ir neskundžiamą nutartį.

Dėl prašymo stabdyti ginčo nagrinėjimą iki Lietuvos apeliacinis teismas išnagrinės baudžiamąją bylą Nr. 1-4-531/2025, nurodytina, kad Pareiškėja Komisijai akcentavo, jog privalomąją galią administraciniame procese turi tik įsiteisėjęs teismo sprendimai. Pažymėjo, kad Panevėžio apygardos teismo 2025-10-29 nuosprendis yra apskųstas, todėl, Pareiškėjos vertinimu, mokesčių administratorius tik perrašęs Panevėžio apygardos teismo nuosprendžio išvadą ir neištyręs mokesčių mokėtojos pateiktų įrodymų, patvirtinančių prekių (grūdų) judėjimą, neįvykdė MAĮ 67 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos pagrįsti jo mokesčių mokėtojai apskaičiuotas mokesčio ir su juo susijusias sumas.

Komisija primena, kad MAĮ 72 straipsnio 1 dalis nustato, kad mokesčių administratorius turi teisę apskaičiuoti mokestį remdamasis kitų valstybės įstaigų ir

institucijų aktais ar kitais dokumentais, surašydamas patikrinimo aktą šio Įstatymo nustatyta tvarka. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad mokestis šio straipsnio 1 dalyje numatytu būdu gali būti apskaičiuojamas tais atvejais, kai minėtoje dalyje nurodytos institucijos pagal Įstatymuose nustatytą kompetenciją atlieka asmenų komercinės, ūkinės ar finansinės veiklos patikrinimus ir nustato mokesčių įstatymų pažeidimus, tačiau nėra įgalios šio Įstatymo nustatyta tvarka atlikti mokesčių administravimo veiksmų. Šiuo atveju pakartotinai tikrinti mokesčių mokėtojo mokesčio apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo teisingumo mokesčių administratorius neprivalo.

FNTT turi teisę įstatymų nustatyta tvarka ir pagrindais atskleisti ir tirti veikas, susijusias su mokesčių mokėtojų apgaulingu ar aplaidžiu apskaitos tvarkymu, žinomai neteisingų duomenų apie mokesčius, valstybės (savivaldybės) rinkliavas ir kitas įmokas teikimu atsakingoms institucijoms ir įstaigoms, mokesčių, valstybės (savivaldybės) rinkliavų, valstybinio socialinio draudimo ir kitų įmokų vengimu, nustatyta tvarka patvirtintų ataskaitų nepateikimu, ir kitus teisės pažeidimus, susijusius su mokesčiais, valstybės (savivaldybės) rinkliavomis, valstybinio socialinio draudimo ir kitomis įmokomis, turi teisę įstatymų nustatyta tvarka vykdyti ūkinės finansinės veiklos tyrimą¹. Kadangi minėta tarnyba pagal Įstatymuose nustatytą kompetenciją atlieka asmenų komercinės, ūkinės ar finansinės veiklos patikrinimus ir nustato mokesčių įstatymų pažeidimus, todėl pagal MAĮ 72 straipsnio nuostatas mokesčių administratorius šiuo atveju turėjo teisę, remdamasis FNTT dokumentais, apskaičiuoti Pareiškėjos nesumokėtus mokesčius bei delspinigius ir skirti jam baudas².

LVAT praktikoje taip pat pripažįstama, jog mokesčių administratorius mokesčių mokėtojui tenkančią mokestinę prievolę tam tikrais atvejais apskaičiuoja remdamasis teismų sprendimais (LVAT 2008-03-26 nutartis adm. byloje Nr. A-261-589/2008; 2010-12-14 nutartis adm. byloje Nr. A-575-1815/2010; 2013-03-19 nutartis adm. byloje Nr. A-602-372/2013). Inspekcija sprendime pasisakydama dėl prejudicinių faktų galios, vadovavosi tik ABTĮ 57 straipsnio 2 dalies nuostatų aiškinimu, kai faktai, nustatyti įsiteisėjusiu teismo sprendimu vienoje administracinėje ar civilinėje byloje, iš naujo neįrodinėjami nagrinėjant kitas administracines bylas, kuriose dalyvauja tie patys asmenys. Tačiau ginčo atveju faktai, kuriais vadovavosi mokesčių administratorius, nustatyti baudžiamojoje byloje, dėl kurių prejudicinės galios nepasisakyta.

Pagal ABTĮ 57 straipsnio 4 dalį teismas, nagrinėdamas administracinę bylą, neprivalo iš naujo nustatyti teismo nuosprendžiu konstatuotų nusikalstamų veiksmų bei jų administracinių teisinių pasekmių, taip pat to, ar juos padarė asmuo, dėl kurio priimtas teismo nuosprendis. Įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatyti faktai turi ribotą prejudicinę galią administracinėje byloje, nes baudžiamojoje byloje asmens veiksmų tyrimas ir vertinimas atliekamas baudžiamojo proceso ir baudžiamųjų įstatymų taikymo aspektu, tuo tarpu to paties asmens veiksmai administracinėje byloje tiriami ir vertinami pagal administracinių bylų teisenos ir administracinės teisės normų reikalavimus³.

Pritartina, kad pasitvirtinus faktinei aplinkybei, jog minėtas nuosprendis buvo apskųstas, jis nėra įsiteisėjęs. Tačiau Pareiškėja nei Inspekcijai, nei su skundu Komisijai (Komisijos posėdyje Pareiškėjos atstovas nedalyvavo) nepateikė jos teiginius dėl Lietuvos apeliaciniam teismui apskųsto Panevėžio apygardos teismo nuosprendžio pagrindžiančių įrodymų. Posėdžio Komisijoje metu Inspekcijos atstovas pažymėjo, kad informacijos dėl minėto nuosprendžio apskundimo taip pat neturi. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, taip pat

¹ Lietuvos Respublikos finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymo 7 straipsnio 1 ir 4 punktai;

² LVAT 2009-04-02 nutartis adm. byloje Nr. A-442-388/2009; 2008-09-12 nutartis adm. byloje Nr. A-261-1507/2008; 2013-03-19 nutartis adm. byloje Nr. A-602-372/2013; 2016-06-30 nutartyje adm. byloje Nr. A-887-442-2016 ir kt.).

³ LVAT 2025-10-29 nutarties adm. byloje Nr. eA-1207-442/2025 43 p.;

į tai, kad Komisija neturi galimybės teismų sistemoje (Liteko II) matyti vykstančių teisminių procesų, šis mokesčių mokėtojos prašymas stabdyti mokestinio ginčo nagrinėjimą, nėra tenkinamas.

Ginčo atveju sprendžiant dėl to, ar Panevėžio apygardos teismo 2025-10-29 nuosprendyje konstatuoti faktai gali būti vertinami kaip prejudiciniai šioje mokestinėje (administracinėje) byloje, yra būtina nustatyti, koks buvo įrodinėjimo dalykas baudžiamojoje byloje ir koks jis yra mokestinėje (administracinėje) byloje.

Minėtoje baudžiamojoje byloje, kurioje S. S. ir UAB „B“ pripažinti padarę nusikalstamą veiką, be kita ko, buvo sprendžiamas klausimas, ar UAB „B“ realiai turėjo galimybę pagal įformintas PVM sąskaitas faktūras parduoti Pareiškėjai 629,2 tonas grūdų (rapso, pupų, miežių, žirnių) už 186 603,66 Eur (iš jų: 154 217,91 Eur vertė, 32 385,75 Eur PVM), t. y., ar UAB „B“ realiai buvo įsigijusi 629,2 tonas minėtų grūdų. Nagrinėjamoje mokestinėje byloje sprendžiant dėl pagal 2019 m. liepos–rugsėjo mėn. ir 2020 m. gegužės mėn. UAB „B“ įformintas PVM sąskaitas faktūras Pareiškėjos, vadovaujantis PVMĮ ir PMĮ nuostatomis, į PVM atskaitą ir į leidžiamus atskaitymus įtrauktų sumų pagrįstumo, irgi turi būti nustatytas minėtų ūkinių operacijų realumas. Todėl nustačius, kad minėtų ūkinių operacijų tarp Pareiškėjos ir UAB „B“ pagal UAB „B“ įformintas PVM sąskaitas faktūras realumas yra įrodinėjimo dalyku tiek baudžiamojoje, tiek mokestinėje (administracinėje) byloje, Panevėžio apygardos teismo 2025-10-29 nuosprendyje konstatuotas faktas, jog pagal 2019 m. liepos–rugsėjo mėn. ir 2020 m. gegužės mėn. įformintas PVM sąskaitas faktūras UAB „B“ nepardavė Pareiškėjai 629,2 tonų grūdų (rapso, pupų, miežių, žirnių), nes ūkinės operacijos tarp Pareiškėjos ir UAB „B“ realiai neįvyko, turi prejudicinę reikšmę šioje mokestinėje (administracinėje) byloje. Be to, pažymėtina, šie duomenys yra tiriami ir vertinami ne baudžiamojo proceso požiūriu, o pagal administracinio proceso įrodinėjimo taisyklės, kaip ir bet kurie kiti administraciniame procese pateikti įrodymai (LVAT 2011-11-24 nutartis adm. byloje Nr. A-442-2822/2011). Todėl nėra jokio pagrindo nesivadovauti ikiteisminio tyrimo metu duotais pirminiais parodymais. Jie negali būti atmesti, nes yra vieni iš pirmųjų, nepaveikti laiko bei kitų aplinkybių (LVAT 2019-06-05 nutartis adm. byloje Nr. eA-1198-556/2019).

Taip pat pasisakytina, kad teisme parodymus davė liudytojas B. B., kuris buvo supažindintas su jam gresiančia baudžiamąja atsakomybe dėl melagingų parodymu davimu teismui bei paliudijo, kad ginčo grūdų neaugino. Byloje buvo apklausti ir kiti liudininkai dėl ŽŪB „C“ veiklos modelio. Spręstina, kad paneigus žemės kultūrų auginimo aplinkybes jau pirmame jų auginimo etape, o minėtiems grūdams „keliaujant karusele“ per kelis juridinius asmenis, nėra galimybės mokestinio patikrinimo metu konstatuoti, kad jie buvo parduoti Pareiškėjai. Kadangi teismas nurodė, kad B. B. patvirtino savo parodymus, duotus ikiteisminio tyrimo metu, vertinti, kad šioje ginčo apimtyje faktinės aplinkybės galimai ateityje pasikeis – nėra pagrindo. Kartu apie tokių faktinių aplinkybių egzistavimą Komisijai pateiktame skunde nenurodė nei Pareiškėja, nei patvirtino Inspekcijos atstovas posėdžio metu.

Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Komisija neturi jokio teisinio pagrindo nepripažinti ir / ar nevertinti minėtu nuosprendžiu nustatytų faktinių aplinkybių.

Dėl mokestinio ginčo esmės. Komisija, atsižvelgdama į Pareiškėjos motyvus, taip pat į tai, kad Komisijos sprendimo nustatomoje dalyje detalai aptartos su Pareiškėjos apmokestinimu susijusios faktinės aplinkybės, šioje sprendimo dalyje šių aplinkybių iš naujo neaptarinėja, dėl Inspekcijos sprendimo pagrįstumo pasisakydama, atsižvelgdama į Pareiškėjos skunde išdėstytus motyvus.

Apmokestinamojo asmens teisės į PVM atskaitą prielaidas bei įgyvendinimo tvarką pirmiausia reglamentuoja PVMĮ. Kadangi PVMĮ priimtas, be kita ko, siekiant

nacionalinėje teisės sistemoje įgyvendinti 2006-11-28 Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – Direktyva 2006/112/EB) nuostatas, nagrinėjamu atveju sprendžiant klausimą dėl PVMĮ nuostatų taikymo ginčo santykiams, turi būti atsižvelgiama ir į ES teisės aktus bei susijusią ESTT praktiką.

Mokesčių administratorius gali atsisakyti suteikti teisę į atskaitą, jei, atsižvelgiant į objektyvius įrodymus, nustatoma:

a) sandoriai, kuriais grindžiama ši teisė, sudaryti piktnaudžiaujant; šiuo atveju piktnaudžiavimas bus tuomet, kai bus nustatytos dvi būtinos sąlygos: 1) transakcija atitinka formaliąsias sąlygas, nustatytas Direktyvoje 2006/112/EB⁴ bei nacionalinės teisės aktuose, dėl to yra įgyjamas mokestinis pranašumas, kuris prieštarauja Direktyvos 2006/112/EB tikslams; 2) pagrindinis transakcijų tikslas yra mokestinio pranašumo įgijimas, tačiau transakcija neturi ekonominio ir verslo pagrindimo, arba;

b) paties apmokestinamojo asmens sukčiavimas mokesčių srityje arba 3) jei atsižvelgus į objektyvias aplinkybes, įrodoma, kad apmokestinamasis asmuo (pirkėjas) žinojo arba turėjo žinoti, jog įsigydamas prekes jis dalyvauja sandoryje, susijusiame su tiekėjo ar kito ūkio subjekto, dalyvaujančio šių tiekimų ar paslaugų grandinės pirkimo ar pardavimo sandoryje, atliktu sukčiavimu PVM srityje, net jeigu nagrinėjamas sandoris atitinka objektyvius kriterijus, kuriais grindžiamos apmokestinamojo asmens, veikiančio kaip tokio, atliekamo prekių tiekimo ir ekonominės veiklos sąvokos.

Kova su galimu sukčiavimu, mokesčių vengimu ir piktnaudžiavimu yra Direktyvos 2006/112/EB pripažintas ir skatinamas tikslas, o ESTT ne kartą nusprendė, kad sukčiaudami arba piktnaudžiaudami asmenys negali remtis ES teisės normomis. Todėl nacionaliniai teismai ir institucijos turi atsisakyti suteikti teisę į atskaitą, jei atsižvelgiant į objektyvius įrodymus nustatyta, kad šia teise remiamasi sukčiaujant ar piktnaudžiaujant (Dobre C-159/17; Del Ferro C-332/15; Maks Pen C-18/13; Bonik C-285/11; Schoenimport „Italmoda“ Mariano Previti ir kt., C-131/13, C-163/13 ir C-164/13, Commissioners of Customs & Excise C-384/04).

Pagal mokestinio ginčo medžiagoje esančius duomenis matyti, kad PVM sąskaitose faktūrose fiksuotos ūkinės operacijos nėra įvykusios. Byloje nustatytos faktinės aplinkybės išsamiai aprašytos Komisijos sprendimo konstatuojamojo dalyje (p. 4–6). Komisija tik akcentuoja šioje byloje Pareiškėjos apmokestinimui svarbias faktines aplinkybes. Nėra abejonių, kad pirkimo–pardavimo sandorių sudarymo metu Pareiškėja ir UAB „B“ veikė kaip susijusios bendrovės. Nustatyta, kad juridinius asmenis: Pareiškėją, UAB „B“ ir ŽŪB „C“ valdo (valdė) giminystės ryšiais susiję asmenys: V. V., jo brolis S. S. bei Sirmanto Skrebės sūnūs F. F. ir E. E. (išsamiau Komisijos sprendimo p. 4). Panevėžio apygardos teismo nuosprendyje nustatyta, kad S. S. imitavo jam ir jo sūnui F. F. priklausančių ŽŪB „C“ pajų pardavimą B. B. bei šį asmenį nuo 2019-03-05 paskyrė į ŽŪB „C“ direktoriaus pareigas, tačiau realiai toliau buvo faktiniu ŽŪB „C“ vadovu ir pats realiai vykdė bendrovės ūkinę komercinę veiklą. Pareiškėja dalyvavo 2019–2020 m. įformintų grūdų, įsigytų iš B. B., tiekimo sandorių grandinėje, t. y. B. B. 1 542,7 tonų grūdų tiekimas ŽŪB „C“; ŽŪB „C“ 1 539,3 tonų grūdų tiekimas UAB „B“ ir UAB „B“ 639,2 tonų grūdų tiekimas Pareiškėjai. Tačiau šioje tiekimo sandorių grandinėje grūdų tiekimas realiai nevyko, buvo tik išrašomi neturintys juridinės galios žinomai suklastoti dokumentai – netikros pirkimo–pardavimo sutartys bei PVM sąskaitos faktūros su jose įrašytais tikrovės neatitinkančiais duomenimis apie įsigytą ir parduotą produkciją ir šie dokumentai (PVM sąskaitos faktūros) buvo pateikti minėtų bendrovių buhalterinę apskaitą tvarkiusiems asmenims. Tokiu būdu į

⁴ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006, p. 1);

bendrovių buhalterinę apskaitą buvo įtraukti fiktyvūs duomenys apie bendrovių pajamas / išlaidas ir pirkimo / pardavimo PVM.

Nustatyta, kad tikrinamuoju laikotarpiu S. S., būdamas Pareiškėjos komercijos direktoriumi, ŽŪB „C“ faktiniu vadovu bei UAB „B“ vadovu, žinojo, jog B. B. ŽŪB „C“ 1 542,7 tonų produkcijos: žirnių, pupų, vasarinių miežių ir vasarinių rapsų už 321 575 Eur nepardavė, nes jokios produkcijos neturėjo ir neaugino, t. y. ŽŪB „C“ iš B. B. 1 542,7 tonų produkcijos neįsigijo ir dėl to ŽŪB „C“ 1 539,30 tonų grūdinių kultūrų UAB „B“ už 357 008,18 Eur parduoti negalėjo, o UAB „B“ pagal 2019 m. liepos–rugsėjo mėn. ir 2020 m. gegužės mėn. įformintas PVM sąskaitas faktūras Pareiškėjai nepardavė 629,2 tonų grūdų (rapso, pupų, miežių, žirnių) už 186 603,66 Eur (iš jų: 154 217,91 Eur vertė, 32 385,75 Eur PVM), nes grūdinių kultūrų iš ŽŪB „C“ neįsigijo. S. S., žinodamas apie UAB „B“ įformintose PVM sąskaitose faktūrose įrašytus tikrovės neatitinkančius duomenis, pateikė jas apskaitą tvarkančiai vyriausiajai buhalterei įtraukti į Pareiškėjos buhalterinę apskaitą.

Įvertinusi minėtas aplinkybes, Komisija daro išvadą, kad ginčijamame Inspekcijos sprendime pagrįstai konstatuota, jog UAB „B“ 2019 m. ir 2020 m. Pareiškėjai grūdinių kultūrų nepardavė, o PVM sąskaitomis faktūromis įformino realiai neįvykusias ūkinės operacijas. Pareiškėjai pagrįstai ir teisėtai apskaičiuota ir nurodyta sumokėti 32 386 Eur PVM, 2 446 Eur PM bei su šiais mokesčiais susijusios sumos.

PVMĮ 58 straipsnis numato, kad PVM mokėtojas turi teisę įtraukti į PVM atskaitą pirkimo ir (arba) importo PVM už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, jeigu šios prekės ir (arba) paslaugos skirtos naudoti įstatyme nurodytai šio PVM mokėtojo veiklai. Ši nacionalinės teisės norma iš esmės atkartoja 2006/112/EB PVM direktyvos X antraštinės dalies 1 skyriaus „Teisės į atskaitą atsiradimas ir taikymo sritis“ nuostatas.

Remiantis suformuota LVAT praktika, prielaida teisei į PVM atskaitą atsirasti yra šių veiksmų atlikimas: pirma, PVM mokėtojas turi prekę įsigyti ir sumokėti už ją prekės pardavėjui atitinkamą PVM sumą (pirkimo PVM); antra, sukūręs su šia preke pridėtinę vertę, prekę turi realizuoti. Pabrėžtina, kad prekės ar paslaugos įsigijimas ir jos panaudojimas turi būti realūs, t. y. tokie veiksmai turi būti atlikti iš tiesų, o ne vien užfiksuoti buhalterinės apskaitos dokumentuose. Tuo atveju, jeigu nustatoma, kad PVM sąskaita faktūra negali būti laikoma patvirtinančia atitinkamo turinio ūkinės operacijos buvimą, ji laikytina neturinčia juridinės galios⁵. Nustačius, jog sandoriai (ūkinės operacijos) realiai neįvyko, teisė į PVM atskaitą negali būti realizuota⁶.

LVAT praktikoje įtvirtinamas principas, jog mokesčių administratorius, norėdamas paneigti teisę į PVM atskaitą, turi įrodyti ne tai, kad prekių ankstesnė apyvarta nėra patvirtinta buhalterinės apskaitos dokumentais, ir ne tai, kad prekę yra neteisėtai patekusi į rinką, bet tai, jog nebuvo realaus prekių ar paslaugų teikimo kaip PVM objekto, kitaip tariant, parduodant prekes ar teikiant paslaugas nebuvo sukurta pridėtinė vertė ir kartu nėra teisės į PVM atskaitą atsiradimo prielaidos⁷.

Be kita ko, kaip yra konstatavęs ESTT, pagal Direktyvos 2006/112/EB sistemą apmokestinimo momentas, PVM apskaičiavimas ir galimybė atskaityti yra susiję su realiu prekių pristatymo arba paslaugų atlikimo įgyvendinimu. Bendra PVM sistema draudžia galimybę atskaitos srityje atsižvelgti į neįvykdytus sandorius, nes pagal šią sistemą

⁵ LVAT 2023-06-15 nutartis adm. byloje Nr. eA-1062-1047/2023;

⁶ LVAT 2011-09-29 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2314-2011, 2011-09-19 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2320/2011, 2010-05-24 nutartis adm. byloje Nr. A-556-810-2010, 2011-01-10 nutartis adm. byloje Nr. A-556-1620-2010, 2017-07-12 nutartis adm. byloje Nr. eA-1923-575/2017;

⁷ LVAT 2020-09-09 nutartis adm. byloje Nr. eA-2271-556/2020, 2023-06-15 nutartis adm. byloje Nr. eA-1062-1047/2023;

apmokestinimo momentą ir dėl to teisę į atskaitą lemia realus sandorio įgyvendinimas⁸. Nagrinėjamu atveju tai reiškia, jog apmokestinamojo asmens teisė į PVM atskaitą gali būti pripažinta, tik jei prekės realiai jam buvo patiekto ar paslaugos realiai suteiktos, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/112/EB ir atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas.

Atitinkamai PMĮ 11 straipsnio 1 dalis nustato, kad apskaičiuojant Lietuvos vieneto apmokestinamąjį pelną, jeigu šis straipsnis nenustato ko kita, iš pajamų atimamos neapmokestinamosios pajamos, atskaitomi leidžiami atskaitymai bei ribojamų dydžių leidžiami atskaitymai, o 17 straipsnio 1 dalis nurodo, kad leidžiami atskaitymai yra visos faktiškai patirtos įprastinės tokiai veiklai vieneto sąnaudos, būtinos vieneto pajamoms uždirbti ar vieneto ekonominei naudai gauti, jeigu šis įstatymas nenustato ko kita. Tokiu būdu, pagal PMĮ nuostatas leidžiamais atskaitymais pripažintinos tik faktiškai ūkio subjekto patirtos išlaidos, kurios yra pagrįstos galiojančiais sandoriais, juridinę galią turinčiais dokumentais, atitinka ūkio subjekto vykdomos veiklos pobūdį bei buvo būtinos pajamoms uždirbti ar ekonominei naudai gauti. Šių aplinkybių įrodinėjimo pareiga taip pat paskirta mokesčių mokėtojui⁹.

Pareiškėjos įsitikinimu, tokioje situacijoje kyla esminis prieštaravimas Inspekcijos pozicijoje: jei mokesčių administratorius neleidžia pripažinti sąnaudų, grindžiamų UAB „B“ patiektomis prekėmis, nes ūkinės operacijos neįvyko, kartu Pareiškėja yra apmokestinama PM nuo pajamų, gautų už tolimesnį grūdų tiekimą. Komisija, pasisakydama šiuo klausimu, pažymi, kad Pareiškėja negalėjo realizuoti to, ko ji negalėjo įgyti, nes grūdai nebuvo užauginti ir nebuvo parduoti per juridinių asmenų grandinę. Be to, ginčo medžiagoje nebuvo galimybės nustatyti, kam konkrečiai tariai grūdai Pareiškėjos buvo parduoti (realizuoti), nes tokių duomenų mokesčių mokėtoja nepateikė.

Dėl baudų dydžio pagrįstumo. Pirmiau jau nurodyta, kad Pareiškėjai skirtos 40 proc. dydžio PVM ir PM baudos. Pareiškėja mano, kad skirtų baudų dydis neatitinka teisingumo ir protingumo principo.

Nuo 2019-01-01 iki 2023-04-30 galiojusioje MAĮ 139 straipsnio 1 dalies redakcijoje (2018-06-28 įstatymas Nr. XIII-1329), t. y. pažeidimo padarymo metu, buvo numatyta, jog jeigu mokesčių administratorius mokestinio patikrinimo metu nustato, kad mokesčių mokėtojas neapskaičiavo nedeklaruojamo ar nedeklaravo deklaruojamo mokesčio arba neteisėtai pritaikė mažesnę mokesčio tarifą ir dėl šių priežasčių mokėtiną mokesti neteisėtai sumažino, mokesčių mokėtojui priskaičiuojama trūkstama mokesčio suma ir skiriama nuo 10 iki 50 proc. (vidurkis – 30 proc.) šios trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda, jei atitinkamo mokesčio įstatymas nenustato kitaip. Skirdamas konkrečią baudą, jos dydį mokesčių administratorius nustato, vadovaudamasis šio įstatymo 140 straipsnyje nustatytais baudų skyrimo taisyklėmis (MAĮ 139 straipsnio 3 dalis). MAĮ 140 straipsnio 2 dalis nustatė, kad mokesčių administratorius už mokesčių įstatymų pažeidimus skiria asmenims baudas, vadovaudamasis teisingumo, protingumo kriterijais ir neviršydamas šio įstatymo 139 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų skirtinos baudos dydžių, o jeigu skirtinos baudos dydžiai nustatyti specialiajame mokesčio įstatyme, – neviršydamas jame nustatytų skirtinos baudos dydžių, atsižvelgdamas į: 1) pažeidimo pavojingumo pobūdį ir mastą; 2) kaltę (kaltės formą ir rūšį); 3) dėl padaryto pažeidimo atsiradusią žalą; 4) atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes. Mokesčių administratorius pasirenka skiriamos konkrečios baudos dydį, skaičiuodamas nuo jos vidurkio (MAĮ 140 straipsnio 5 dalies 1 punktas).

⁸ ESTT 2005-05-26 sprendimo C-536/03, 25–27 p. ir rezoliucinė dalis;

⁹ LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2015-06-16 nutartis adm. byloje Nr. eA-1409-602/2015, 2018-11-21 nutartis adm. byloje Nr. A-1576-968/2018, 2021-04-14 nutartis adm. byloje Nr. eA-575-602/2021;

Skirti nesiekiančią skirtinos baudos vidurkio baudą, mokesčių administratorius gali tik nustatęs kelias asmens atsakomybę lengvinančias aplinkybes ir nenustatęs sunkinančių aplinkybių. Tačiau nagrinėjamu atveju tokia situacija nesusiklostė. Atvirkščiai, šiuo atveju nustatytos tik Pareiškėjos atsakomybę sunkinančios aplinkybės, atitinkančios MAĮ 140 straipsnio 4 dalies 4 ir 6 punktuose nurodytas sunkinančias aplinkybes – mokesčių mokėtojas mokestinio patikrinimo metu vengė bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi ir teikti jam aktualią informaciją, dokumentus (jų kopijas) ar paaiškinimus (4 punktas, ši aplinkybė nurodyta Inspekcijos sprendime) bei į apskaitą įtraukė apskaitos dokumentus, kuriuose užfiksuotos ūkinės operacijos realiai neįvyko (6 punktas, šią aplinkybę nurodė ir Panevėžio AVMI, ir Inspekcija). Kadangi ginčo atveju nustatytos kelios Pareiškėjos atsakomybę sunkinančios aplinkybės, o MAĮ 140 straipsnio 3 dalyje numatytų lengvinančių aplinkybių, kurioms esant skirtina bauda galėtų būti mažinama, nenustatyta, mokesčių administratorius pagrįstai Pareiškėjai skyrė 40 proc. dydžio, t. y. viršijančias baudų vidurkį, PVM ir PM baudas. Pareiškėjai skirtos 40 proc. dydžio baudos paliktinos galioti, kaip visiškai atitinkančios MAĮ 139 ir 140 straipsniuose numatytas nuostatas.

Komisija, atsižvelgdama į aukščiau išdėstytus argumentus, konstatuoja, jog skundžiamas sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas. Pareiškėjos skunde išdėstytais motyvais nėra pagrindo jo panaikinti, todėl centrinio mokesčių administratoriaus sprendimas yra tvirtintinas. Inspekcija įvykdė MAĮ 67 straipsnio 1 dalyje nustatytą pareigą pagrįsti mokesčių mokėtojui apskaičiuotas mokesčių sumas ir su jomis susijusias sumas.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu, Komisijos Reglamento 47.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026-03-25 sprendimą Nr. 69-18.

2. Palikti UAB „A“ 2026-04-29 skundo dalį dėl prašymo sustabdyti mokestinės prievolės išieškojimą ir prašymo įpareigoti šiuos veiksmus atlikti mokesčių administratorių nenagrinėta.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Regionų administraciniam teismui, skundą paduodant pasirinktinai: Vilniaus rūmuose (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius), Kauno rūmuose (A. Mickevičiaus g. 8 A, 44312, Kaunas), Klaipėdos rūmuose (Galinio Pylimo g. 9, 91230, Klaipėda), Šiaulių rūmuose (Dvaro g. 80, 76298, Šiauliai), Panevėžio rūmuose (Respublikos g. 62, 35158, Panevėžys) ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt>. Skundas Regionų administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė	Vilma Vildžiūnaitė
Komisijos narė	Gvida Ivanauskienė
Komisijos narė	Kristina Jakštienė
Komisijos narė	Raimonda Juodkaitė

Komisijos narė

Jurgita Narkevičiūtė